

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

82080

II Ausgabe.

KRSZCSANSZTVA

Á B É C Z É

tô je

KRSZCSANSZKE VERE NÁVUKA

PRVI ZACSÉTEK.

Za deczo evangelicsanszko oszem,
devét lét sztaro etc.

Alex. Topfjan

Z Vogrszkoga jezika obrnyeni.

V SOPRONI 1869.

Stamp Reichard Ádolfa.

08088

KRISTIANSTVA

A B E C N H

to je

KRISTIANSTVA VERE NALINA

PRVI ZAČETEK

82080

Na dezo evanđeljskega ozona
devet let staro etc.

1820

3. Vojarska jeftina obramba

V. SORNOV. 1820.

I.

1. **Krszcsansztva Abéczé** imenűjemo krszcsanszke Vere Návuka on tál, steri je za nász ménsé sztarosztí deczo.

2. Krszcsanszke Vere návuk vcsi: od Bogá, od Jezusa, od dúse cslovecse, od nasega réda, od nasi dú'znoszt, od grêha, i od vekivecsnoszti.

3. Krszcsanszkoga vadlíványa blá'zeni návuk sze lêhko navesim náime z Bible; — z drúgov recsjov z szvétoga Píszma; kakti stero szo knige Bo'ze.

4. Znam i jasz z szvétoga Píszma Ocsa nas, deszétero Bo'zo zapoved; ober toga escse znam 'z nyega nistera obszebna recsênya tüdi.

P i t a n y a :

1. Ka imenűjemo za krszcsansztva Abéczé?
2. Od koj vcsi Vere krszcsanszke szvétí Návuk?
3. Z koj sze moremo navcsiti krszcsanszkoga vadlíványa blá'zeni návuk?
4. Jeli i tí kaj znás z szvétoga Píszma?

5. Z szvétoga Píszma vzéta obszebna povelênya je po deacskom diktum návada imenüvati.

6. Kaj sze 'ze i ta gingava decza more Vere návuk vcsiti, od toga vucsécsi diktum je ete:

„Potrêbno je vász vcsiti na nike písz-
„ke zacsétka Rêcsi Bo'ze. Liki zdaj na-
„rodjena decza Rêcsi Bo'ze brezi jálnosztí
„bodôcse mlêko 'zelte, naj v nyem raszté-
„te.“ 'zid. 5, 12. 1 Petr. 2. 2.

7. Krszcsansztva Ábéczé sze vu szvé-
tom Píszmi etak zové: Píszki zacsétka Rê-
csi Bo'ze; i Rêcsi Bo'ze brezi jálnosztí bo-
dôcse mlêko.“

8. Té je Timotheus bio, koga etak lepô
pohváli szvéto Píszmo: „Tí od detinsztva

4. 5. 1942 / 11895

5. Z szvétoga Píszma vzéta obszebna povelênya, kak je návade imenüvati po deacskom? — ka je tak te diktum?

6. Pravi diktum náj obprvim na tô, kaj sze 'ze i ta gingava decsicza more vcsiti Vere návuk?

7. Kak sze zové tak vu sz. Píszmi krszcsansztva Ábéczé?

8. Imenüj nikákoga vö z. sz. Píszma, kí sze zá-

szvéta Píszma znás stera te morejo môdroga vcsiniti na zvelicsanye.“ 2 Tim 3, 15.

II.

9. Znamenito *od Bogá* sze 'ze i mené dosztája znati tô, kaj zagvüsno jeszte Bôg; ali Bôg je Dúh, i viditi Nyega niscse nemore.

10. Jasz tô verjem, ka je Bôg szamo li eden, áli on eden Bôg sze je v trôjo dôb vö oznano lüdém, tô je, kak Ocsa, Szin, i szvéti Dúh.

11. Od jedínosztí Bogá etak velí szvéto Píszmo: „Eden je Bôg i Ocsa vszej“
Ef. 4, 6.

12. Goszpodin Bôg je vekivecsen, môder, szvéti, pravicsen, szmileni, vszazna-

to pohváli, ka je od detinsztva mao znao tá Píszma?

9. Ka sze tak 'ze i te ménse deczé dosztája znati, znamenito od Bogá?
10. Kelko bogôv verjes?
11. Pravi diktum na to pítanye kelko je bogôv?
12. Imenúj rázlocsne lasztivnosztí Bo'ze?

jôcsi, vszamogôcsi, povszud nazôcsi bo-
dôcsi.

13. Da je Bôg vekivecsen, tak nemam
vzagati, csi bár ocsa moj i mati moja osz-
távijo mené; bár moj Bôg i teda 'zivé, i
szkrbeti za méne nehênya.

14. Da pravicsen Bôg jeszte vu nebészaj,
tak sze morem sztrasiti od vszákoga húdo-
ga csinênya, znajôcsi, kaj Bôg ta húda de-
la pokastiga, ta dobra pa oblôna.

15. Da moj Bôg vídi i zná vsza; da vídi
mené i vu kmiczi, i vu szkrovni mésztaj; da
zná i mészli moje: tak bom pred nyim vszig-
dár szvéto i szramé'zливо hodo, i v to húdo
sze nebom podávao nigdár.

III.

16. Goszpodin Bôg sze je z náj bole ocsi-
vesznim tálom *vu sztvorjényi* etoga nezmer-
noga *szvéta* vö oznano, ár je Bôg sztvôro
nébo i zemlo, i vsze ka vu tej jeszte.

13. Na koj te opomína veki vecsnoszt Bogá?

14. Na koj te opomína pravicsnoszt Bogá?

15. Na koj te opomína vszaznanoszt Bogá?

16. Vu kom deli szvojem, sze je náj bole ocsi-
veszno vö oznano Goszpodin Bôg?

17. Bôg je nezmerni ete Szvét z nicesza sztvôro, po jedínoy vôli, po jedínoy szvojoj zmo'znoj rêcsi z csúdnim tálom.

18. Vu szvéto Píszmi sze veliko delo sztvorjênya etak naprêdáva: „Vu zacsétki je sztvôro Bôg nébo i zemlo. Bôg je velo, i zgôdilo sze je: zapovedao je, i nasztanoló je.“
1 Môs. 1, 1. Zolt. 33, 9.

19. Vu vszej dugovány sztvorjênyi je Bôg táksi réd naszledüvao, ka je nej vsza na ednôk — enkrát sztvôro, nego k sesztim gvüsnim vrêmena hípom, steri sze vu szvéto Píszmi *dnévi* imenújejo.

20. Szvéto Píszmo od szédmoga dnéva veli, kaj szí je v tom Bôg pocsíno, tô je, vecs sztvoriti je hên Yao.

21. Sészt dnévov sztvorjênya je za fun-

17. Kak je sztvôro Goszpodin Bôg nezmerni ete Szvét?

18. Z kaksimi recsmi sze dáva naprê vu sz. Píszmi delo sztvorjênya?

19. Kaksi réd je naszledüvao Goszpodin Bôg, vu vszej dugovány sztvorjênyi?

20. Ka véli sz. Píszmo od szédmoga dnéva?

21. Komi je szlísilo sészt dnévov sztvonjênya za fundamentom?

damentom szlísilo sesztim delavnim dnévom nasim, steri szo vu návadi i do dnesz.

22. Te szédmi dén je szlísio za fundamentom pocsinka, i Bôgi na díko zrendelüvanoga szvétoga dnéva Nedele, — stero vu návadi obdr'zavamo i do denésnyega dnéva.

IV.

23. *Bôg je ete Szvét* nej szamo sztvôro, nego ga i do dnesz *Bôg zdr'záva i ravna*, i za nyega sze z ocsinszkim tálom szkrbí.

24. Goszpodin Bôg szvétâ etoga zdr'zavanye nedoprinása z csúdnim tálom (kak je csinío pri sztvorjênyi) nego po nature *redovni* mocsáj.

25. Jasz túdi k szvéti szlísim, záto mocsno verjem, kaj sze Bôg i za méne szkrbí.

22. Ka pa te szédmi dén, vu sterom je Bôg pocsino od dela sztvorjênya, komi je szlísio za fundamentom?

23. Szamo je li sztvôro Bôg ete Szvét, ali ga i do dnesz zdr'záva?

24. V kô dôb doprinása Goszpodin Bôg nezmer-noga etoga Szvétâ zdr'zaványe?

25. Jeli i tí k Szvéti szlísis?

26. Za méne sze Bôg po prílikaj szkrbí, stere szo: moji lübleni roditelje, hránitelje *szkrbniczke* i vucsitelje.

27. Csi gori zrasztém i prisztar grátam, te sze bode Bôg szkrbo za méne: ár i teda od Nyega vmemem môcs mojo, zdrávje i szrecso mojo, i vsze tô, kô je za ete szvetszki 'zítek potrêbno.

28. Etak velí szvéto Píszmo: Bôg dáva vszem 'zítek i szapo i vsza. Vu nyem 'zivémo i gíblemo sze i jeszmo.“ Dján. 17,25.28.

29. Goszpodna Bogá rázlocsna sztvorjenjá z etaksim rédom i tálom naszledújejo edna za drúgimi. Náj pozadnyêsa szo ta brez 'zítká sztvorjenjá (zemla, kamen, bruncz, voda i t. n.) prednyêsa szo tá zrasenya; escse prednyêse szo sztváré; náj plemenitêsi szo lüdje.

26. Kak sze szkrbí Bôg za tébe?

27. Kak pa csi gori zrasztés i prisztar grátas, jeli de sze i té szkrbo Bôg za tébe?

28. Pravi diktum z sz. Píszma od szkrbnosztí Bo'ze?

29. Vu kom rédi naszledújejo sztvorjenjá Bo'za, edna za drúgimi?

30. Má Bôg od csloveka escse plemenitêsa sztvorjenyá, stera szo: ti brez tejla bodôcsi dühovje, ti szvéti Angelje.

V.

31. *Angelje* szo okôli Bogá szlü'zêcsi dobri dühovje, kí varjejo te pobózne lüdi, i to dobro deczo.

32. Angelje szo dvôjefélé, kakti! dobri i hüdi.

33. Hüde Angele je Bôg nej tak sztvôro; nego szo z ti dobri Angelov nisteri prôti Bôgi pregrêsili, hüdi grátali, i tak szo od lícza Bózega odvr'zeni.

34. Te hüde Angele z iménom vrág i satan imenüje sz. Píszmo.

30. Jeli má Bôg od csloveka escse plemenitêsa sztvorjenyá?

31. Ka szo ti Angelje?

32. Kelkefélé szo Angelje?

33. Jeli je Bôg i hüde Angele tak sztvôro?

34. Kak imenüjemo te hüde Angele?

35. Ti dobri Angelov sztális' je z lasztivnim tálom vu nebészaj.

36. Vrágov meszto je z lasztivnim tálom v pékli.

37. Vrága sze nemamo bojati csi szmo pobó'zni.

38. Záto sze nebojím vrága ár szvéto Píszmo právi, ka je „Jezus po szmrti zrúso vrága.“

VI.

39. Med Bogá vidôcsim zemelszkim sztvorjenyom je náj plemenitêsi *cslovek*.

40. Bôg je vu zacsétki szamo li eden pár prisztari lúdi sztvôro, mo'za i 'zeno.

35. Gde szo ti dobri Angelje?

36. Gde szo ti vrazjé?

37. Trbej sze nam vragov bojati?

38. Zaka sze nebojis vrága csi szi dober cslovek?

39. Med bo'zim vidôcsim, zemelszkim sztvorjenyom stero je to náj prestímanêse?

40. Kelko lúdi je Bôg sztvôro vu zacsétki?

41. Te náj prvi pár lúdi szvéto Píszmo Ádama i Evo imenúje.

42. Csi szmo vszi, kí na zemli 'zivémo (szíromáczke, bogáczi, goszpoda, podló-'zanczi, plemeniti i prôszti, Vógri, nemczi i drúgi národi) kak telikájsi osztanki Ádama, tak szmo du'zni edendrúgoga znássati, i postüvati, — kak edne [kvi bodôcsa rod-bina.

43 Toga náj prvoga csloveka tejlo je Bôg z zemle sztvôro; dúso je pa sám v ono notri píhno.

44. Cslovek dvá plemenitêsa tála má: tejlo i dúso. Na tejlo gledôcs szlísi k vidôcsemi szvéti, na dúso sztrán pa k nevidôcsemi.

45. Tiva prviva csloveka szta vu sirôkoga Szvétá onom táli 'zivela, steri sze A'zia imenúje.

41- Z sterim iménom imenúje sz. Píszmo te prvi pár lúdi?

42. Kaj sze vesz národ cslovecsi od ednoga pára lúdi narája: na koj te tô bűditi more?

43. Z koj je sztvôro Bôg toga náj prvoga csloveka?

44. Kelko plemenitêsi tálov má cslovek?

45. Gde szta 'zivela tiva prviva csloveka?

46. 'Zivela szta tiva prviva csloveka v nikom nászladnom rodnom meszti stero szvéto Píszmo Éden püngrad, ali Paradi'zom imenúje.

47. Tiva prviva csloveka szta nej osztanola do szmrti vu Paradi'zomi, nego szta vö zegnána odnut.

48. Tiva prviva csloveka szta záto vö zegnána z Paradi'zoma, ár szta prôti ednoj prepoveszti Bo'zój vcsínila.

49. Zapoved Bo'za k tim prvím lüdém je tá bíla, naj z száda gvúsnoga drêva nejej-jo, z steroga szta dönok jela.

VII.

50. Gda cslovek prôti steroj zapôvedi Bo'zój csiní, tô *gréh* bin, ali húdôbo právimo.

-
46. Gde szta 'zivela tiva prviva csloveka? —
47. Jeli szta do szmrti vu Paradi'zomi osztanola tiva prviva csloveka?
48. Zaka szta vö zegnána z Paradi'zoma?
49. Stera je bíla ona prepoveszt bo'za k tim prvím lüdém?
50. Ka právimo, esi cslovek prôti steroj zapôvedi Bo'zój csiní?

51. Grêh szo náj obprvim na szvéti nasi prvi sztarissí vsínili vu Paradi'zomi.

52. I dén denésnyi Ádama vszi osztanki gresíjo. Vszáki cslovek je grêsnik, kí v ednom, kí v drúgom, kí v véksem, kí ménsem mertúki.

53. Prôti zapôvedi moji lübléni roditelov, je tüdi telko, kak prôti Bo'zój csiniti, ár je sztáva roditelov Bo'ze zrendelüvanye.

54. Na grêh prvle szledka gvüsna prihája kastiga.

55. Potrôsta grêsnoga csloveka Bogá ocsinszka miloszcsa, kí odpüsztí lüdém grêhe za Jezusa, csi i oni to húdo tá nihájo, i bôgsi bidti sze flíszajo.

VIII.

56. *Csi cslovek merjé*, têlo nyega sze pokopa vu zemlo; dúsa pa 'zivé nepretr-

51. Kí szo pregrêsilí náj prvle?

52. Ka pa dén denésnyi kí gresíjo?

53. Jeli je tvoji roditelov zapoved, tebi Bo'za zapôved?

54. Ka naszledüje na grêh prvle szledka?

55. Ka more potrôstati grêsnoga csloveka?

56. Ka sze zgodí z cslovekom csi merjé?

gnyeno, i nisteroga vu nebeszki orsząg,
nisteroga pa — steroga mentúj Bôg! — v
pekel ide. Kakti dúsa je nemrtelna.

57. Szvéto Píszmo od csloveka sztáve
po szmrti eta velí: „Ti húdi odído vu mo-
ko vek i vecsno; ti pravicsni pa vu 'zitek
veki vecsni.“ Mát. 25, 46.

58. Jasz nigda vu nebésza 'zelêm príditi.

59. Kí v nebésza scsé príditi, on náime
dvôja dugoványa má zdr'zati. Vervati mo-
re vsze tó, stero je Jezus vervati zapove-
dao, i csiniti vsze ono, ka je Jezus csiniti
zapovedao.

60. Záto mi je potrêbno vu ôpravi zve-
licsanya, rávno Goszpon Jezusa návuk na-
szledüvati, ár je on náj popolnej navcso lü-
dí, na tó, kak májo i do csasza blá'zeni
bidti, i na veke sze zvelicsati. Nyegov ná-
vuk je od Bogá szhájjôcse povcsenyé.
Ján. 7, 16.

57. Ka od toga velí sz. Píszmo?

58. Kama ti 'zelês nigda príditi?

59. Kí v nebésza scsé príditi, kelka dugoványa
má on zdr'zati?

60. Zaka je potrêbno vu ôpravi zvelicsanya rávno
Goszpon Jezusa návuk naszledüvati?

IX.

61. *Jezus Krisztus* je Bo'zi Szin, Szredbeník med Bôgom i lüdmí; Poszelnik Bo'zi k lüdem; Vere krszcsanszke Nasztavitel.

62. Szvéto Píszmo od Goszpon Jézusa eta velí, ka je vu Nyem i 'z Nyim Bôg bio. On je grêha nigdár nej csinío, i bioje obráz podsztave Bogá Ocsé.

63. Jezus, kak cslovek, sze je od blá'zene devicze Márie narôdo, Hránitel — *nevelő atyja* — Nyega je pa bio Józef teszács.

64. Narôdo sze je Goszpon Jezus pri szuncsenom zhodi v 'Zidovszkom országi, v Bethlehem varaséki.

65. Narôdo sze je Jezus pred — 1869-létami.

61. Sto je Jezus Krisztus?

62. Ka právi szvéto Píszmo od Goszpon Jézusa?

63. Od koga sze je narôdo Jezus kak cslovek?

64. Gde sze je narôdo?

65. Gda sze narôdo?

66. Na Jezusa rodstvo mené i dén denésnyi Koledni Szvétek opomína.

67. Jezus je v 'Zidovszkom országi gori zrászo v Na'zaret váraséki.

68. Z detinsztva Goszpon Jezusovoga tô znam, ka je on bogábojécsi i roditele postüvajôcsi dober szin bio; i meni példo pokázao, naj i jasz tak dober bodem.

Lük. 2, 40—52.

69. Goszpon Jezusi je záto odlôcso Bôg na Szvét sze naroditi, naj sze po Nyem zvelicsajo vszi, kí vu Nyem verjejo.

70. Zvelicsao i odkúpo je Jezus lüdi od grêha: po nazveszcsávanyi nebeszkoga szvojega návuka, po szvojega szvétoga 'zítka k példi dávanyi, i po szvoji nedú'zni mokaj, i szmrti szvojoi.

71. Jezusa dela eti na zemli szo eta bílá: Okôli hodécsi je nazveszcsávao Evan-

66. Steri szvétek te opomína i dén denésnyi na rodstvo Jezusovo?

67. Gde je gorizrászo Jezus?

68. Ka znás z Goszpon Jezusa detinsztva?

69. Zaka je odlôcso Bôg Goszpon Jezusi sze na szvét naroditi?

70. Z kim je zvelicsao Jezus lüdi?

71. Zracsúnaj naprej Jezusa djánya zemelszka?

geliom! dobrocsinío zevszêmi; csinio je vnoga hasznovita csüda; sziromáke je trôstao, grêsnike na dobro opomínao; i gda je vido, kê bode za národ cslovecsi bôgsa nyegova szmrt kak dugsi 'zítek, te sze je szam rad za nász na szmrt dao.

72 Obszobno na deczo gledôcs sze je záto veszélo vcsiti od Jezusa, da je on jáko lúbo deczo.

73. Ka je Jezus jáko lúbo deczo, na tôte példa jeszte popíszana vu Biblii: Ednôk ji vecs dobri máter, málo deczo prineszlo k Jezusi, kê bi jo blagoszlovo. Vucseníczke Jezusa szo je pa steli odposziati. Te je etak erkao Jezus: „Púisztite otroke k meni prihájati. Ar je táksi králevsztvo Bo'ze I vzeo je je na nárocsa, poló'zo je roké na nyé, i blagoszlovo je je.“

Mark. 10, 14—16.

74. Jezus je mro v Jerusálemi, 'Zidovszkoga országa náj prêdnyem váراسi

72. Obszobno na deczo gledôcs, zaka sze je veszélo vcsiti od Goszpon Jezusa?

73. Povej példo na tôte, ka je Jezus jáko lúbo deczo?

74. Gde je mro Jezus?

75. Tak je mro Jezus, kâ szo ga 'Zidovje 'zívoga rászpili na krízno drêvo.

76. Szmrt Jezusa mi i dén denésnyi na pamet prinássa Velikoga Pétká Szvétek.

77. Jezus je po szmrti szvojoj na trétji dén gori sztano od mrtvi.

78. Gorisztanênye Jezusa meni Szvétek Vüzenszki prinássa na pamet.

79. Jezus je po szvojem gorisztanênyi escse stirideszét dní i stirideszét noci bío na zemli.

80. Potom je Jezus zasztôpo vu nebésza.

81. Jezusa v Nébo-zasztoplênye mi na pamet prinássa Jezus Kristusa v Nébo zasztoplényá Szvétek.

75. Kak je vmro?

76. Steri Szvétek ti prinássa na pamet Szmrt Jezusa?

77. Ka sze je z Jezusom po szmrti nyegovoj na trétji dén za veliko esüdo zgôdilo?

78. Ka za szvétek ti na pamet prinása gorisztanênye Jezusa?

79. Kak dugo je bio Jezus po gorisztanênyi eti na zemli?

80. Kama je potom odísao?

81. Steri Szvétek ti prinása na pamet Jezusa v Nébo-zasztoplênye?

82. Po Jezusa v Nébo zasztoplényi je nyegove szvéte Vere návuk ti dvanájszet vucseníkov vcsílo, drúgacs: ti dvanajszet Apostolov, stere je 'ze vu 'zítki k szebi odébrao.

83. Tak szo znali Jezusovo delo doprinásati Apostolje, ka je Dúh Bo'zi, te szvéti Dúh, z csúdnim tálom nyé zmágao.

84. Na to Apostolom podeljeno szvéto-ga Dühá csúдно pomôcs opomínajo Szvétki Riszálszki.

85. Delo Jezusa dén denésnyi krszcsanszki Dühovniczke doprinásajo.

X.

86. Ka je pôleg zapôvedi Jezus Krisztusa vervati potrêbno na zvelicsanye: vsze

82. Sto szo vcsíli po Jezusa v Nébo zasztoplényi nyegov Návuk?

83. Kak szo mogli doprinásati Apostolje delo Jezusovo?

84. Steri szvétki szo na szpômenek podeljene Apostolom pomôcsi? — Na kaksi szpômenek szo szvétki Riszálszki?

85. Dén denésnyi kí doprinásajo nadale delo Jezusa?

86. Stero je vervati potrêbno na zvelicsanye, vsze ono vu krátkoj summi gde gori náides?

tô vu krátko summo szklenyeno gori náidem, vu Apostolszkom vadlűvanyi, stero je: Jasz verjem vu ednom Bôgi.

87. Apostolszko Vadlűvanye etak naszedűje:

„Jasz verjem vu ednom Bôgi, Ocsi vszomogôcsem, Stvoriteli nébi i zemle.

„Jasz verjem vu Jezus-Krisztusi, Színi Bo'zem jednorodjenom, Goszpodni nasem; Kí sze je poprűjao od Dűhá szvétoga, porôdo sze je z devicze Márie; moko je sztrpo pod Ponczius Pilátusom, raszpét je, mro je, pokopan je, doli je sztôpo na pekel; na trétji dén je gorisztano od mrtvi, zasztôpo je vu nebésza, tam szedí na deszniczi Bogá Ocsé vszomogôcsega, odnut prídé szôdit 'zive i mrtve.

„Jasz verjem i vu szvétom Dűhi; szvéto Mater Czerkev, krszcsanszko, obsinszko; vszej Szvéczov obsinsztvo; grêhov odpűszcsanye; téla gorisztanênye, i 'zítek vek i vecsen.“ Amen.

88. Ka je Jezus csiniti ali niháti zapovedao, tô pa na kráczí v edno summo szklenyeno gori

87. Gori pravi Apostolszko vadlűvanye?

88. Stero je Jezus csiniti ali niháti zapovedao,

nyeno gori náidem vu deszéteroj Bo'zoj zapôvedi. 2 Môs. 20, 1—17.

89. *Deszétera Bo'za Zapôved* je etak:

Prva: Jasz szem szam tvoj Goszpodin Bôg. Nemej drúgi Bogôv zvúna méne.

Drúga: Tvojega Goszpodna Bogá Iména zaman gori nevzemi. Ár nenihá Goszpodin Bôg brezi kastige onoga, kí Imé nyegovo zaman gorivzeme.

Trétja: Szpômeni sze, da Nedelni dén poszvetís.

Strta: Postúj Oceso tvojega i mater tvojo, da ti dobro bode, i dugo 'zivés na zemli.

Péta: Nevmôri.

Sészta: Nepraznúj.

Szédma: Nekradni.

Ôszma: Prôti tvojemi blíznyemi krívo neszvedocsi.

Devéta: Nepo'zeli blíznyega tvojega hi'ze.

gde ono na kráczi vktípè szklenyeno gori náides?

89. Pravi gori Deszétero Bo'zo zapoved?

Deszéta: Nepo'zeli bl'znyega tvojega 'zené, ni szlugo, ni szlü'zbenicze, . . . ni nika, ka je nyegovo."

90. Pôleg vcsenyá Jezusovoga, cslovek krszcsanszki náime trôie dú'zoszti má, kakti: prôti Bôgi, prôti szamomi szebi, i prôti bl'znym.

91. Goszpon Jezus je ete moje trôjefélé dú'zoszti, z etimi reczmí vöpovedao: Lú-bi Goszpodna Bogá tvojega z czêloga szrczá tvojega, z czêle dúse tvoje, i ze-vsze tvoje môcsi; bl'znyega tvojega pa, kak szamoga szebé." Mát. 22, 37. 39.

XI.

22. *Lübézen mojo prôti Bôgi* z tim vö szká'zem, csi sze Bogá bojím, 'z Nyegovim Iménom zaman nepriszégam, sze neza-klinyám, nepszújem, nego sze Nyega po-

90. Pôleg vcsenyá Jezusovoga cslovek krszcsanszki, kelkofélé dú'zoszti má znamenito?

91. Ete trôjefélé dú'zoszti csloveka krszcsanszko-ga, z sterimi recsmí je vö povedao Jezus?

92. Z kim mores lübézen tvojo prôti Bôgi vö szkázati?

stújem, molim, i vu Nyem sze mocsno vúpám.

93. Bogá vísesnyega jasz, kak dête, tak csesztim, csi vrêlo szpêvam, molim, i tak vu Czerkev, kak i náime v Sôlo pascslivo hodim.

94. Pred Bôgom je i deczé molítev, szpêvanye i hvála jáko priétna; i píszano je: „Z vúszt ti málicskí i czeczajôcsi szi szi hválo szpravo. 'Zolt. 8. 3. Mát. 21, 16.

95. Molítev je zgucsávanye i hodba z Bôgom.

96. Szlobodno je moliti povszédig, ali dönok je náj szpodobnêse meszto Czerkev, i tíha hramba nasa.

97. Te je vszigdár moliti potrêbno, gda koli je dúsa i szrcze na tô prípravno, znamenito: za-útra, i vecsér, pred jêsztvinov i do jêsztvini.

93. Tí dête bodôcsi, kak mores Bogá vísesnyega csesztiti?

94. Jeli je priétna pred Bôgom deczé molítev, peszem, i hvála?

95. Ka je molítev?

96. Na kak meszti je moliti?

97. Gda trebej moliti?

98. Vu molênny nasem moremo vsze dúsevne i telovne dobrôte prosziti, pred evszem dönok dühovne, kakse szo, preszvecsena pamet, Vere návuk, pobo'znoszt, mír, postenyé i priszpodobna.

99. Náj lepsa molítev je *Ocsa nas*.

100. Ocsa nas je záto náj lepsa molítev, ár je na tô nász szam Goszpon Jezus návcsó; ár vu etoj z malim doszta právimo; i da je vszáka drúga molítev li te jáka, csi sze Ocsa nas k nyej moli.

101. Gda molim, globoko poníznoszt mojo prôti Bôgi z vinêsnye sztráni tak vö szká'zem, kâ sze te sztrsznem, glavo odkrijem, rokê vküpe denem, glavo nagnem, escse i dolipoklekнем.

102. Moja útrásnya molitev, etak jeszte. „Vu Iméni Boga Ocsé, Sziná, i Düha Szvétoga! Ámen.

98. Ka je nam potrêbno prosziti od Bogá vu molênny nasem?

99. Stera je ta náj lepsa molítev?

100. Zaka je Ocsa nas náj lepsa molítev?

101. Gda molís, globoko poníznoszt prôti Bôgi z vinêsnye sztráni kak vö szká'zes?

102. Gori pravi tvojo útrásnya molítev.

Szrece vrêlo podigávam,
K Tebi 'zítka Ocsi!
Z miloszese Tve sze zdr'zavam,
Vszák'dén mi szvedocsi.

Vszáko ütö mi znôvics dás',
Môcs k deli mojemi;
Dáj, naj hasznim — kak 'zítek dás,
Szebi i drügomi.

Vsze moje csinênnye môdro,
Dáj, naj zrendelüjem
Têlo moje. düso mojo
Tebi poszvecsüjem, — Amen.

Ocsa nas! kí szi vu nebészaj. Szvétí
sze Imé Tvoje. Prídi k nam králevsztvo
Tvoje. Bojdi vola Tvoja, kako je vu nébi'
tak i na zemli. Krúha nasega vszákdenés-
nyega, dáj nam ga dnesz. I odpúszti nam
dugé nase, kak i mí odpúszcesamo du'zni-
kom nasim. I nevpelaj nász vu szküsáva-
nye; nego oszlôbodi nász od húdoga. Ár
je Tvoje králevsztvo, zmo'znoszt i díka na
veke. Amen.“

103. Moja vecserásnya molítev je eta.
„Vu Iméní Bogá Ocsé, Sziná, i Dühá
Szvétoga. Amen.“

103. Gori pravi vecserásnyo tvojo molítev.

„Pá szem na dnéva mojga vecséri,
Pá szi po trüdi odêhnem v miri;
I da sze escse zdrávji radűjem,
Tebi, dober Bôg, áldov áldűjem.

Boj ti prijéten, Ocsa! té áldov,
Za dűse, tela telki blagoszlov;
V-sterom szem i dnesz obilnej tál meo,
Kak bi csakati mogao ino szmeo.

Vari me szkrbno i v-etoj nêcsi,
Da me od 'zitka szmrt nerazlôcsi;
Na dén útrásnyi me pa z szna zbtűdi,
I na tvojo csészt dűh moj pobűdi. Amen.

„Ocsa nas! i t. n.

104. Moja molítev pred jêsztvinov je eta

Hodi Jezus! tí gôszt nas boj;
I blagoszlovi nam dár tvoj, Amen.

105. Molítev moja po jêsztvini je eta:

Bôg nam je dao pilo, jelo;
Nyemi tak 'ze dájmo hválo! Amen.

104. Kak molis pred jêsztvinov?

105. Kak molis po jêsztvini?

XII.

106. *Lübézen prôti szamomi szebi* tak vö szkázem, csi szkrb noszim na moj 'zítek i zdrávje moje; csi sze pascslivo vcsim; nigdár nemanyükújem, nego sze vszigdár v kom hasznovitom obrácsam.

107. Dela ndr'zim, ni za szramôto, niti preklésztvo nad szebom; nego za radoszt i náj bôgsi blagoszlov Bo'zi.

108. Na pascslivo delavnoszt gledôcs mené etak povcsi szvéto Píszmo: „Vszáki cslovek naj dela, dobrocsinécsi z rokami. Csi sto nescse delati, naj ni ne jej.“

Efez. 4, 28. 2 Thess. 3, 10.

XIII.

109. *Lübézen prôti mojemi bli'znyemi* tak vö szkázem, csi sze nyega postújem.

106. Kak mores vö szkázati lübézen prôti szamomi szebi?

107. Za koj dr'zís bidti to delo?

108. Kak te povcsi szvéto Píszmo na delo gledôcs?

109. Kak mores vö szkázati lübézen prôti bli'znyemi tvojemi?

csi nyemi mír dam, csi szi 'z nyim pravi-
csno denem, nyemi dobro csiním; csi nye-
mi nela'zem, nyega v níkom nevkanim, ni-
ka 'z nyegovoga neodtúhim; csi sze z ni-
kim ne szrdim, nego vu lêpom míri 'zivém
zevszêmi lüdmí, escse i nepriátele moje lú-
bim.

110. Moj bl'znyi je vszáki 'zivôcsi cslo
vek, na líczy zemle.

111. Ti bli'zányi moji bl'znyi szo: lü-
bléni moji roditelje, bratje — szesztre.
rodbina moja, Vucsitelje moji, i dományi
vere moje.

112. Prôti mojim roditelom je moja szvé-
ta dú'znoszt tá, naj nyé vu vszem bôgam,
nyí sze postújem, nyé prestímam notri do
szmrti.

113. Prôti bratom — szesztram mojim
je moja dú'znoszt eta, naj sze 'z nyimi le-

110. Sto je tvoj bl'znyi?

111. Ki szo ti tvoji bli'zányi bl'znyi?

112. Ka je tvoje sz. dú'znoszt prôti roditelom tvo-
jim?

113. Štera je prôti bratom — szesz'tram tvojim,
tvoja dú'znoszt?

pô zbivám, 'z nyimi sze nepernyam, ni-
nyim nevoscséni nebodem, nego nyé ze-
vszem tálom lúbim.

XIV.

114. Jasz szem med vnôgefélé sztvorje-
nyom Bo'zim, cslovek.

115. Na sztaroszt mojo i 'zítka vrêmen
gledôcs szem jasz dête.

116. Na szpól szvoj gledôcs szem mo'z-
koga — 'zenszkoga szpôla.

117. Na Vero, ali szi vadlűványe moje
gledôcs szem *krszcsanszki Cslovek*.

118. *Krszcsenika* lêpo imé mam, od mo-
jega Goszpon Krisztusa szvétoga iména.

119. Na líczy zemlé je nej vszáki cslo-

114. Med vnôgefélé sztvorjenyom Bo'zim ti ka szi?

115. Kaksi cslovek szi na sztaroszt gledôcs?

116. Kaksi cslovek szi na szpól sztran?

117. Na vero tvojo gledôcs pa, ka szi za csloveka?

118. Odkud i od koga más to lêpo imé Krszcsen-
nika?

119. Jeli je na líczy zemlé vszáki cslovek Krsz-
csenik?

vek, Krszcsenik; nego jeszo i vnôgi drûgoga vadlûványa, kakti: 'Zidovje, mahomedanusje, poganye, i t. n.

120 Niti szamí Krszcsanye szo nej vszi ednefélé; nego, kí je sztaroverecz, kí katholicsanszke vere, kí kalavinszkoga vadlûványa, kí evangelicsanszki Krszcsenik.

121. Jasz szem evangelicsanszke vere, ali szi augustanszko vadlûvanye naszledûvajôcsi krszcsenik.

122. Lütheráne nász zovéjo od blá'zenoga szpômenka Doktor Luther Martina; kí je bio te eden zacsitel obsin nasi.

123. Krszcsanov czêlo obsino, i tûváristvo je *Krszcsanszko Szvéto Mater Czérkev návada imenûvati.*

124. Vu krszcsankoj Szvétoj Materi

120. Jeli szo pa szami krszcsanye vszi ednefélé?

121. Kaksefélé krszcsenik szi ti?

122. Po kom nász zovéjo Lütheráne?

123. Vsze Krszcsane navkûpe kak je vu návadi. imenûvati? Ka je tak krszcsanszka sz. Mati Czérkev?

124. Ka za drága dobrôte vdáblas vu k. sz. Materi Czérkvi?

Czérkvi, sze meni dávajo miloszcse prílike, tô je, one predráge násztave; stere mené na vero, pobo'znoszt, i etak k zvelicsanyi pripomágajo.

125. One na zvelicsanye pripomágajôcse dráge násztave szo: Rêcs Bo'za, molítev, i Szvéti Sakramentomi; kakti, na stere szem jasz priprávlen po dobrom gori zhráneyej, i solszki zvelicsanszki povcsenyáj.

126. Sakraméntome imenűjemo: Krszt, i Krisztusovo szveto Vecsérjo.

XV.

127. Tak gráta cslovek Krszczenik z vünesnye sztráni csi sze z szvétov vodov obleje' — *opere'* — ali szí okrszti.

128. Kaj po Krszti mámo z vünêsnye,

125. Stere szo te na zvelicsanye pripomágojôcse dráge násztave ?

126. Stere szvéte ôprave imenűjemo Sakramentome ?

127. Kak gráta cslovek Krszczenik z vünesnye sztráni ?

128. Sto je tô zapovedao ?

sztráni Krszcsanye grátati, tô je Goszpon Jezus tak zapovedao.

129. Goszpon Jezus je szvéti Krszt z etimi recsmí nasztavo i zapovedao: „(Vucseníczke moji!) Idte po vszem sűrôkom Szvéti i vsite vsze národe, i krsztite je vu Imé Bogá, Ocsé, Sziná, i Dühá Szvétoga. Mat. 28. 19.

130. I jasz szem szam etak grátao Krszcseník.

131. Kaj szem i jasz okrszcseń, i kaj szem i jasz etak grátao Krszcseńik, tô z toga znam, da moji Krsztni ocsevje i matere od toga meni szvedocsijo: i notri szem zapíszani vu Szvéte Materé Czérkvi Materne Knige.

132. Na znamênnye okrszcseńyá noszim do denésnyega dnéva i vu vszem 'zítki mojem, moje krsztno imé. . . .

129. Z sterimi recsmí je zapovedao Jezus sz. Krszt?

130. Jeli szi i ti etak grátao Krszcseńik?

131. Kak znás, kaj szi i ti okrszcseńi; da je tô pri tvojem narodjênny doprinesseno nad tobom i ti sze z toga szpomenôti nemores?

132. Stero znamênnye noszis okrszcseńyá tvojega i do dnesz?

133. Moje krsztno imé je N. N.

134. Krsztno imé moje szo meni taki po mojem narodjênyi dáli, pri szvétoga Krszta prlíki.

135. Ovo imé moje, prídavek moj, szem öröküvao od mojega lüblénoga Ocsé, brezi toga, kâ bi po trébno bilô, ono meni escse zôszeb podeliti.

136. Tô szem oblúbo Bôgi vu szvétom Krszti, kâ bom pôleq nyegovi szvéti zapôved 'zivo, vu Veri mojoj verno osztánem, i bom sze hábao grêha vszákoga.

137. Krsztno oblúbo mojo szem vcsíno po moji krsztni roditeli.

138. Jasz mojo krsztno oblúbo szam doli denem te, csi vu létaj naprê prídem, i csi szem sze sz. krszcsanszke Vere Návuka escse vecs návcsó, liki szem do széga mao odgovárjao.

133. Ka je tvoje krsztno imé?

134. Gda szo ti dáli krsztno imé?

135. Kak pa tvoje drúgo imé, prídavek tvoj, kak szi zadôbó?

136. Ka szi oblúbo Bôgi vu sz Krszti.

137. Po kej szi dao tvojo krsztno oblúbo?

138. Tí pa szam gda doli denes to iszto oblúbo?

139. Teda na znamênje toga, kaj szem sztálno i verno evangelicsanszki Krszcse-ník, z timi odrasenimi pobo'znimi Krszcsan-mi navküpe bom hodo v Czerkev, tam bom z nasi Peszmeni Kníg pobo'zno szpêvao, molo, Predgo poszlúsao, k Szpôvedi hodo, i sz. Krisztusovov szvétov Vecsérjov' zívo. Na stero mené naj i pomága, dober nas Goszpodin Bôg!

140. Szvéto Píszmo mené na do etimao od méne navcsene zvelicsitelne návuke gle-dôcs, etak povcsi: „Tí pa osztani v tisztí „stera szí sze návcsó, i stera szo na tébe zavüpana, znajôcsi od koga szí návcsó.

1 Tím. 3, 14. 15.

139. Tedá pa kakse znamênje dás tóga, kaj sztálno verno evangelicsanszki Krszeseník osztánes?

140. Na Zaprtek pravi gori eden lêpi diktum, na tô, kak tebé opomína szvéto Píszmo, na eto od tébe naveseno Krszcsansztva Ábéczé.

A t. cz. tanítókhöz.

Jelen eredeti könyvecske, a vallási tárgyban legelső tanulságul, és a leggyöngébbeknek vagon szánva; következőleg minden más Káté előtt betanultatandó....

Egyébiránt, hogy e könyvecske, elemi iskoláinkban egy érzett hézagot pótol ki, és kedvessen fogadtatott: bizonyítja az a tapasztalás, hogy első kiadása már elkelt, és e második kivántatott. Írám Nemes Dömölkön Apr. 1841.

Edvi Illés Pál. m. k.

ev. pred., superintd. levéltárnok,

Vas és Sopron megy. tbiró és acad. tag;

mint egyszersmind e könyvecske

tulajdonosa.

Kni'zicze ete na materni jezik prelo-
'zene, porácsamo toj gingavoj deczi, po-
bo'zni Roditelov Vere Evangelicsanszke
za prvo povcsenyé vu Vere krszcsanszke
Návukaj: porácsamo je z tém szrcsnim 'ze-
lênym, naj sze po isztinaj eti zvelicsan-
szki, i z etak prôsztim tálom naprêdani,
znêti dár bo'zi, 'ze vu ti nedú'zni otroki na
veszélo i nevgaseno vrêloszt vu *Veri i po-
bo'zoszti* krszcsanszkoj: da sze dúsa i
vsze nyé mîszli, vu toj, med kaksté gro-
znimi vihéri bátrivnoj, ládji Vere vlovlena
pela na pokornoszt k Krisztusi.

*V Páczonczi Mésnyeka 15-toga dnéva
1845.*

Terplán Sándor.

Evang. Dühovník.

Ku'nieze ete na materni jeziku p'elo-
 zane porocamo toj g'ingvoj decal po-
 do'zni Roditelov Vere E'vangelic'iansk'ej
 za pivo porocen'je v' Vere K'ras'iansk'ej
 N'javukaj: porocamo je z tem saznanim sa-
 lenjem, naj sae po istinaj eti zve'lica-
 s'ki i z etaj p'ide'tim telom nap'edam,
 zn'eti dat bo'zi, ne v' ti ned'zani otok'i na
 ves'elo i nev'gase'no v'isloz' v' Vere i vo-
 do'zn'aj K'ras'iansk'oj: da sae d'ias i
 vase n'je m'az'i, v' toj, med kak'ej gro-
 z'nat' v'ib'ej d'ajv'noj, l'ed'j Vere v'ole'na
 p'ela na pokon'je K'ras'iansk'ej.

V P'oznan'je K'ras'iansk'ej 15-voja d'at'ra
 1845

T'orpl'om S'andor.

Em'ny, D'ib'onnik

